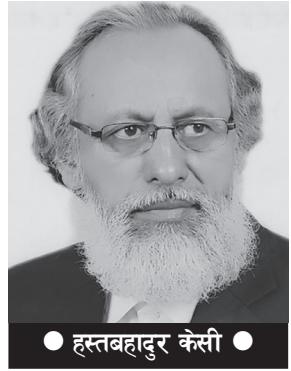

मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी विचारधारा

'मानिसका सही विचार कहाँबाट आउँछन् ? के ती आकाशबाट खस्छन् ? होइन, के ती मनमा सहजै उञ्जन्छन् ? होइन, ती सामाजिक व्यवहारबाट, त्यसैबाट मात्र आउँछन्,

तीन किसिमका सामाजिक व्यवहारबाट आउँछन्, उत्पादनको निष्ठि संघर्ष, वर्गसंघर्ष र वैज्ञानिक प्रयोग ।' - माओ त्सेतुड़: सही विचार कहाँबाट आउँछन् ? (मे १९६३)

● हस्तबहादुर केसी ●

मार्क्सवादी - लेनिनवादी - माओवादी भनेको सर्वहारावादी विचारधारा हो । यसैगी सर्वहारावादी विचारधारा भनेको मार्क्सवादी - लेनिनवादी - माओवादी विचारधारा नै हो । सर्वहारावार्ग विश्व मानवसमाजको सबैभन्दा सचेत वर्ग हो । आजको सामाज्यवाद र क्रान्तिकमा सर्वहारा वर्गको नै विश्व क्रान्तिको मुख्य शक्ति हो ।

कार्ल मार्क्स (सन १८१८ - १८८३) र फ्रेडरिक एंगेल्स (सन १८२० - १८९५) द्वारा मार्क्सवादको प्रतिपादन गरिएको हो । मार्क्सवाद सर्वहारा वर्गको सिद्धान्त भएकोले यो सर्वहारा वर्गको मुक्तिको सिद्धान्त हो ।

मार्क्सवाद एक गतिशील सिद्धान्त हो । त्यसैले मार्क्सवादको निरन्तर विकास भइरहेको छ । आज मार्क्सवादले पहिलो चरणमा मार्क्सवादको विकास गरेको छ भने दोझो चरणमा लेनिनवादको विकास गरेको छ र तेस्रो र नयाँ चरणमा माओवादको विकास हुन पुगेको छ ।

मार्क्सवाद - लेनिनवाद - माओवादको विकासको चरणको बोरेमा सक्षिप्त रूपमा तल उल्लेख गरिएको छ ।

मार्क्सवादको विकास

आजको सामाज्यवाद र सर्वहारा क्रान्तिको युग हो । यस अवधिमा सर्वहारा वर्गले आफ्नो वार्य मुक्तिको सिद्धान्तको प्रतिपादन र विकासको कामलाई तीन ऐतिहासिक चरणमा सम्पन्न गरिएकोको छ । ती हुन् - मार्क्सवादी चरण, लेनिनवादी चरण र माओवादी चरण । अतः सर्वहारा वर्गको सिद्धान्तको जन्म र विकासका दृष्टिले यी तीनवटै चरणको विशेष ऐतिहासिक महत्व रहेको छ ।

पुँजीवादको विकासको प्रारम्भिक अवस्थामा मार्क्सवादको जन्म भएको हो । कार्ल मार्क्सले जर्मन शास्त्रीय दर्श, अप्रेजी राजनीतिक अर्थशास्त्र र फ्रासेली समाजवादलाई संस्लेषण गर्नु भयो र यसे प्रक्रियामा मार्क्सवादको जन्म भएको यिथो ।

मार्क्सवाद विश्व सर्वहारा क्रान्तिको इतिहासमा एक युगान्तकारी ऐतिहासिक परिघटना हो । यसे प्रक्रिया अन्तर्गत लेनिनवादी तथा माओवादी चरणमा पनि यसे प्रकारको सिद्धान्तका तीनवटै संघटक अंगको विकास गर्ने काम पनि भइरहेको छ । यसको गति निरन्तर आगाडि बढेछ ।

मार्क्सवाद एक गतिशील र विकासशील विज्ञान हो । यो एकै ठाउँमा स्थिर भएर रहन सक्नै । मार्क्स - एंगेल्सद्वारा मार्क्सवाद र मार्क्सवादी दर्शनको प्रतिपादन भएको आज १७२ वर्ष पुरा भइसकेको छ । मार्क्स - एंगेल्सको समाजलाई सन्दर्भ र त्यस यता दर्शनमा पनि निकै विकास हुई आएको छ । यो अवधि सामाज्यवाद र सर्वहारा क्रान्तिको युगको अवधि हो । यस अवधिमा दर्शनको क्षेत्रमा जुन विकास भएको छ, जसमा तीन धारा रहेका छन्, ती हुन् - सामाज्यवादी युगको पुँजीवादी दर्शन, संशोधनवादी दर्शन र मार्क्सवादी - लेनिनवादी - माओवादी दर्शनमा विकास भएको आत्मा हो ।

मार्क्सवाद - लेनिनवाद - माओवाद

(क) मार्क्सवाद

मार्क्सवाद सर्वभौम सत्य कुरा के हो भने प्रकृति गतिशील छ । सामाजिक

जीवन पनि गतिशील छ । सर्वहारावाले सामाजिक जीवन र क्रान्तिको गतिशील प्रक्रियामा निरन्तर पैदा भइरहेसे समस्याहरूको समाधान गर्दै आगाडि बढनुपर्ने आवश्यकता हुन्छ । यो प्रक्रियामा सिद्धान्त तथा दर्शनको क्षेत्रमा पनि निरन्तर प्राप्ति र विकासको आवश्यकता अनिवार्य रूपमा पर्दछ । मार्क्सवाद - लेनिनवाद - माओवादको सेवानिकत्क तथा दार्शनिक विकास यसरी नै हुई आएको छ ।

रुस, चीन लगायत अन्य देशहरूमा भएका प्रतिक्रान्तिहरू र पेरु, नेपाल जस्ता देशहरूका क्रान्तिले धर्का खानु सामाज्यवादले भूमण्डलीकृत रूप धारण गर्दै आएको र आज सामाज्यवाद संरक्षणावादमा खिच्चिच पुनु र नेपाल, भारत, फिलिपिन्स, टर्की लगायतका देशहरूले कैतै संशस्त्र जनयुद्धको प्रक्रियावाद र उत्पीडित जनसमुदायको मुक्तिको सिद्धान्तको रूपमा मार्क्सवाद - लेनिनवाद - माओवादको विकास भइसकेको छ ।

(ख) लेनिनवाद:

लेनिनको जन्म सन १८७०

अप्रिल २२ का दिन रुसको सिम्बिस्क नगरमा भएको थियो र सन १९२४ जनवरी २३ मा गोर्की हिल्समा मृत्यु भएको थियो । लेनिन लेनिनवादको प्रतिपादक हुनुपर्ने ।

मार्क्सवादको गुणात्मक विकासको दोस्रो चरणमा लेनिनवादको विकास भएको छ । पुँजीवादले सामाज्यवादमा प्रवेश गर्नु, उत्पादक शक्ति, सर्वहारा अन्दोलन तथा ज्ञान - विज्ञानका विविध क्षेत्रमा थप प्रगति हुई जानु र त्यस प्रकारको नयाँ पर्सिस्तानिक अनुरूप मार्क्सवादलाई नयाँ उँचाइमा विकसित गर्नुपर्ने ऐतिहासिक आवश्यकता बीचबाट लेनिनद्वारा लेनिनवादको प्रतिपादन हुनुपर्ने ।

मार्क्सवादको गुणात्मक विकासको दोस्रो चरणमा लेनिनवादको विकास भएको छ ।

यसै परिषेकमा सिद्धान्तको

विकास गर्नुपर्ने आवश्यकतामाथि विशेष

जोड दिए लेनिनले आगाडि भन्नुभएको

छ - 'हामी मार्क्सको सिद्धान्तलाई

कुनै अन्तम या अनुल्लंघनीय वस्तु

कादापि ठान्दैनौ, यसको विपरीत हामी

कुन कुरामा स्पष्ट छो भने मार्क्सको

सिद्धान्तले सामान्यतः त्यो विज्ञानको

आधारशीला खडा गरिएको हो,

जसको समाजवादीहरूले यदि जीवनको

साथमा कदम मिलाएर आगाडि बढन

चाहने हो भने सर्वतोमुखि विकास

गर्नुपर्ने हुन्छ ।' (५)

त्यसै भावे लेनिनवादले पनि

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भावनाको अन्तर्गत

सर्वहारा वर्गले यसको

प्रविष्टि र उत्पादनको

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भावनाको अन्तर्गत

सर्वहारा वर्गले यसको

प्रविष्टि र उत्पादनको

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भावनाको अन्तर्गत

सर्वहारा वर्गले यसको

प्रविष्टि र उत्पादनको

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भावनाको अन्तर्गत

सर्वहारा वर्गले यसको

प्रविष्टि र उत्पादनको

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भावनाको अन्तर्गत

सर्वहारा वर्गले यसको

प्रविष्टि र उत्पादनको

सिद्धान्तको विशेष जोड दिए

सिद्धान्तलाई

'सर्वहारा वर्गको मार्क्सवादी

दर्शनले भन्नुभएको

सम्भाव

एकजना विदेशी लेखकको बयानमा अंग्रेजका विरुद्ध नेपालीले लडेको खलंगा युद्ध

■ बाइरन फारवेल

४००० सिपाही र बीसवटा बन्दुक भएको जिलेस्पीको फौजले देहरादूनमाथि कब्जा जमाए तर कही माझल पूर्वीतर रहेको कलुङ्गाका (वा खलंगाको) किल्लालाई एक महिनाभन्दा बढी अवधिसम्म प्रतिरोध गरिरह्यो । अग्लो जंगलले ढाकेको लगभग ५०० फिटको मुदालाई गोलाकार रूपमा ताछेर दुंगा खाँदिको डबल मुदाको बार भएको प्रतिरक्षाले त्यो किल्ला सुरक्षित राखेको थियो । यो किल्लामा बलबहादुर १८लभद्र०को तैनाथमा लगभग ६०० जना पुरुषहरू र महिलाहरू खासारी मार र गुरुद्ध जातिका मानिसहरू थिए । अंग्रेजहरूले करुङ्गामा आफूजस्तै या आफूभन्दा पनि बढी वीर र दुःख निश्चयी शत्रुसँग लडुपरेको थियो । गोखार्तीहरूको बारेमा एकजना अंग्रेज अफिसर जेम्स बेलै फ्रायजरले भनेका थिए- तिनीहरूले वास्तविक युद्ध सदृश्य रूपमा लडेर आफ्नो पुरुषार्थ देखाए र साँच्चै नै भएको लडाइंको बीचबीचमा तिनीहरूले हामीलाई प्रुद्ध मानिसहरूले भै हामीसित शिश रूपमा व्यवहार गरे ।'

किल्लामाथिको पहिलो हमला बिल्कुलै संयोजित थिएन र असफल भयो । किनभने जिलेस्पीको आदेशलाई सैनिकहरूले गैरिजमेवारीपूर्ण ठानेकोले अवज्ञा गरी ५३ औं फुटको ड्युटी पुरा गरेनन् । यस असफलताले जिलेस्पीलाई साहै आक्रोशित पायो र उनी राक्षसी आवेगमा गर्जेर तरबार धुमाउदै अगाडि हुन्तए । उनले आफ्नो सैनकहरू आफ्नो पछि लाने छन् भन्दानेका थिए । तर कोही

पनि पछि लागेनन् । किल्लाको पर्वालमुनि तोपको गोला छातीमा लागेर उनको मृत्यु भयो । उमलाई पश्चात्ताप थिएन ।

धेराबद्दी जारी नै रह्यो । कलुङ्गाको प्रतिरक्षकहरूलाई अंग्रेजहरूले धैरे नै प्रशंसा गरे । गोखालीहरू बहादुर छन् भन्ने कुण सबैले माने । त्यसबेलाका ८७ औं फुटको निशाना जोन शिपले आफ्नो सम्मरणमा लेखेका छन् :

मेरो जीवनमा योभन्दा पहिला कहिल्यै पनि यस्तो दृढता र बहादुरी देखाएको घटना देखेको छैन । तिनीहरू

भाईनथे, आफ्ना साथीहरू आफ्नो वरिपरि भकाभक लडिरहेको देखादेखै देखि पनि र मृत्युदेखि पनि तिनीहरू डराउँदैनथे । हामी नजिक भएकोले प्रत्येक गोलाको आवाजले बताइरहेको थियो ।'

यही लडाइंको बेला यस्तो अनोठो घटना घटेको थियो । अंग्रेजहरूले गोला बर्षाइरहेको बेलामा किल्लाबाट निस्केर आफ्नो हात हल्लाउँदै अंग्रेज सेनातिर एटा आयो, अंग्रेजहरूले पनि आत्मसमर्पण भयो भनी विचार गरे । युद्धविराम घोषणा गरियो र उनीहरू

अंग्रेजी फौजमा स्वागत गरियो । उनको तल्लो बगरा क्षत्रियक्षत भएको थियो र चिकित्सकले उनको धाउमा औषधी लगाइदिएकोमा खुशी व्यक्त गरे । तर धाउमा पट्टी लगाइसकेपछि आफ्नो किल्लामा फर्कर फेरि लडाई चालु राख्ने उनले अनुमति मागे ।

अ - त मा अंग्रेजी तोपहरूले पुरानो जीर्ण किल्लालाई ध्वस्त परिदियो । तैपनि किल्लाभित्रका लडाकुहरूले आत्मसमर्पण गरेनन् । मुष्टिभरका प्रतिरक्षकहरू हुन सक्छ साठी या असीजना सैनिक लडै बाटो खोल्दै

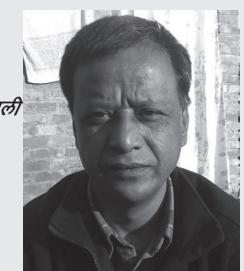
गए । लडन नसक्ने र भासन नसक्नेहरूलाई मात्र त्यही किल्लाभित्र छाडेर गए । ध्वस्त भएको किल्लाभित्र पन्ने पहिलो व्यक्तिहरूमध्ये एकजना सैनिक टोलीको तहबिलदार क्याटेन सेर हेनरी उडले आफ्नो श्रीमतीलाई लेखेको पत्रमा किल्लाभित्र यत्रतत्र लडिरहेका मृत शरीरहरूको वीभत्स दृश्यको ब्यान गरेको थियो । धाइतेहरूको 'अवश्या अति दयनीय' थियो । खाटमा लडिरहेको टाउकोमा घाउ लागेको मासिनले 'गातले भिजेको धूलोमा आफ्नो औलाले चित्र कोरिरहेको थियो ।

एउटी गोखार्ती महिलाले एउटा भल्भली रगत बगिरहेको बालकलाई दूध ख्याउँदै थिइन् । स-साना दुईटी बालिकाहरू एकजना त भरखर लसखराउँदै हिँडन सिकेका यताउति हिँडिरहेका थिए, तिनीहरूका आबाबाबु भने मरिसकेका थिए । शेर उडले अगाडि लेखेका छन्, "मैले युद्धको विधीषिका देख्ने, साँच्चै नै यो दृश्य अति विभत्स थियो । कलुङ्गा (खलंगा)को घटना त रक्ताम्य थियो र यस युद्धमा गोखालीहरूको भन्दा अंग्रेजहरूको दूलो क्षति भएको थियो । बलबहादुको (वा बलभद्रको) पक्षमा लडने ५२० जना मरेका थिए भने अंग्रेस फौजपट्टी ३१ जना अफिसरहरू र अरु दर्जाका ७५० जना सैनिक मरेका थिए ।"

(लेखक टेकबहादुर कार्कीले संकलन तथा अनुवाद गरी प्रकाशित गरेको कही विदेशी पुस्तकमा नेपाल र नेपाली पुस्तकबाट)

■ यो साताको कविता

उत्सव

काली

■ कगेन्द्र

एक देशाले

अर्कालाई

लुट्ने

उत्सव

एक व्यक्तिले

अर्कालाई

खुष्टे तान्ने

उत्सव

एक फुलालाई

रस लिने

उत्सव

विश्व विच्छात

काली रात

काली चरण

भडकेको फगडा

स्थार्जी जगेला

त्रुप्ने तगडा

बिना रसको लडाइमा

नामि ध्यानका फाँकिरले

रसहरूमा डुवल्की मारी

अन्धक

असहज

नैतिक आवरणमा

सत्य विताहन्त

रस बचाहन्त

अनैतिक आवरणमा

उत्सवको

रातको

उत्सव

काली वरणको

उत्सव

अनर्थ पुर्ण

रहस्य पुर्ण

दाग लाचने

इजत फाल्ने

रस त्रुप्ने

वार्षिकी उत्सवको

अपुर्ण

हमेसा अपुर्ण

तथ्य बनाइन्त

सत्य जिताहन्त

रस बचाहन्त

अनैतिक आवरणमा

उत्सवको

फुलसँग खलिरहेका

धर्तीका सुन्दर

कोपिला विरुद्ध

बस बस्तिने ?

तिनीहरू को हुन्

जो शानिको गीत गाउँदै

युद्ध दुकार्हि रहेका छन् ?

जो,

यसबखत

धर्ती-मानव विरुद्ध

युद्ध-रक्तपातको महा-भारा

मृत्युको भहा-काव्य

थोप्न बाहचन्त

तिनीहरू

ब्रह्माण्डका

कुरुप्य बिरुद्ध हुन् /

धर्ती-विद्रोहका

गर्भ-विहान हुन् /

यसबखत,

धर्ती-मानव विरुद्ध

शोषणको बर्बर कारखाना

द्रुत चलिरहेको छ

अँग्यारो-कुदिरहेको छ

प्रकृति-प्रेम-मानवता

बालदको दुर्गमसँग

जुधिरहेको छ /

एउटा

त्रुपान चल्दैछ

आँधी आउँदैछ

ज्वालमुखी फुट्दैछ

धर्ती भित्र अर्का

विद्रोही-धर्ती छ /

म विद्रोही धर्ती हुँ

गर्त-ज्ञान-मुकिको

मिस

जनघात...

भएको जनाएको छ। विभागका महानिर्देशक लीलाप्रसाद शर्माले बजार मूल्यवृद्धि नियन्त्रणभन्दा बाहिर रहेको समेत बताएका छन्।

शनिवार विभागमा पत्रकार सम्मेलन गर्दै शर्माले देशेभर एकासाथ एके समयमा अनुगमन गर्दा विदेशबाट नै सामानको मूल्य वृद्धि बढेर आएको देखिएकाले मूल्यवृद्धि सरकारको नियन्त्रणभन्दा बाहिर रहेको बताए पनि कृत्रिम रूपमा कर्ति प्रतिशतसम्म मूल्यवृद्धि गरिएको छ भने विषयमा भने उनले स्पष्ट परेन्।

महानिर्देशक शर्माले पेट्रोलियम पदार्थको एक वर्षमा १०४ प्रतिशत मूल्यवृद्धि भएकाले नै उपभोग वस्तुको मूल्य वृद्धि अत्यधिक भएको बताए।

उपभोक्ता हक अधिकारको संरक्षण, स्वच्छ बजार प्रवर्द्धन तथा अवाञ्छित मूल्य वृद्धि अनुगमन तथा नियन्त्रणका लागि जिम्मेवार संघीय सरकारअन्तर्गतका नियामक निकायहरू एवम् संविधान तथा प्रचलित कानूनबाटोजिम यस्तो जिम्मेवारी पाएका प्रदेश तथा स्थानीय तहवीच समन्वय कायम गरि क्रियाशील हुने निर्णय भएका भए पनि प्रभावकारी अनुगमन र मूल्य नियन्त्रणका लागि सरकारले ठोस कदम चालेको छैन। बजार अनुगमनको नापमा कमिसन असुन्ने र कालोबजारियाहरूलाई चोख्याउने काम गर्ने गरेको जनगुनासो पनि त्यक्ति आउने गरेको छ।

१०४ प्रतिशतसम्म पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बढदा दैनिक उपभोगवस्तुमा कर्ति प्रतिशतले मूल्य बढ्यो र त्यसको प्रत्यक्ष परोक्ष असर आम जनसर्वसाधारण, न्यून आय भएका मजुरु, किसान, सुकुम्बासीहरूलाई के कस्तो परको छ र उनीहरूलाई राज्यले के कस्तो राहतको व्यवस्था गर्नुपर्छ भने विषयमा सरकारले कुौ अध्ययन गरेको छैन। यो सरकारलाई त्यसैकारण पनि जनतामारा सरकारको रूपमा जनताले आलोचना गरिरहेका छन्।

किसानमारा सरकार हेरेक वर्ष ९-१२ लाख मेट्रिक टन रासायनिक मलको माग हुने नेपाली कृषकहरूलाई कृषि खेतीको बेला किसानलाई मागको १०-१५ प्रतिसत मल पनि उपलब्ध गराउन सकेको छैन। राज्यको निकायकै संलग्नतामा (कमिसनको लोभमा) तस्करी गरेर मल ल्याउने र महंगोमा किसानलाई बेच्ने गरेको जनगुनासो पनि बाहिर आइरहेको छ। मलका लागि सरकार भारतमा मात्रै निर्भर रहेको मल अभाव रहेको पनि स्रोतको दावी छ। चीन र बंगलादेशसँग बेलामा पहल गरेको भए मल उपलब्ध गराउन सकिने प्रशस्तै सम्भावना रहेको पनि स्रोतको दाबी छ।

कमिसनको चक्रकरमा तस्करी गरेर मल ल्याउन र महंगोमा बेच्न छुट दिएर राज्य आफै तस्करहरूसँग मिलेर जनता तुदा लागिपरेको जनगुनासो बढिरहेको छ।

राष्ट्रधातमाथि राष्ट्रधात राष्ट्रधाती एमसीसी सम्झौता गरेर नेपाललाई अमेरिकाको उपनिवेश बनाउन लागिपरेको दलाल देउवा सरकारले एसपीपी सम्झौतालाई नवीकरण (घुमाउरो रूपमा) गर्न खोजेर नेपाललाई पूर्णरूपमा अमेरिकाको गुलाम राष्ट्रको हैसियतमा पुऱ्याउन खोजेको प्रष्ट देखिन्छ।

अमेरिकी सेनालाई निर्वाध रूपमा नेपालमा क्याम्प खडा गरेर बस्ने र छिपेकी मुलुक चीनका विरुद्ध खुल्लेआम गतिविधि गर्न दिनेसहितका प्रावधान रहेको एसपीपी सम्झौता खारेज गर्न आलाटाल गरेर देउवा सरकारले मुलुकलाई भूराजनीतिक द्वन्द्वमा

धकेल्न खोजेको देखिएको छ।

संसदीय व्यवस्था पूर्णरूपमा असफल

दलाल तथा नोकरशाही पुँजीवादमा आधारित वर्तमान संसदीय व्यवस्था र यही व्यवस्थामा आधारित नेपाली काग्रेसका सभापति समेत रहेका शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकार पूर्ण रूपमा असफल बनेको छ।

संसदीय व्यवस्थाका तीनवटै अंग व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका भए, निकम्मा र नालायक सावित बनिसकेका छन्। यी तीनवटै अंगले जनसर्वसाधारणलाई राहत होइन आहत दिझरहका छन्। आम जनसर्वसाधारणको यी तीनवटै अंगप्रति चौतर्फी अविश्वास र आक्रोस उत्पन्न भएको छ।

संकटग्रस्त अर्थतन्त्र

अर्थतन्त्र संकटग्रस्त बढै गर्दा मुलुक अब शीलंकाको बाटोतीर अगाडि बढिसकेको छ। नेपालको वर्तमान आर्थिक अवस्थामा ३ वटा मुख्य चुनौतीहरू देखिएको अर्थविदहरूले औल्याएका छन्। पहिलो- शोधनात्तर स्थिति २ खर्ब ८५ अर्बले ऋणात्मक रहेको छ। विगत १ वर्षदेखि जुन रप्तारमा यो घट्टै गाएको छ त्यो चिन्ताको विषय बनेको छ। चालू अर्थिक वर्ष सुरु हुँदै गर्दा ११ महिनाको आयात धानका लागि पर्याप्त रहेको विदेशी मुद्राको सञ्चिति घटेर अहिले ६.६ महिनामा आइपुङ्को छ।

दोस्रो मुद्रास्फीति।

मुद्रास्फीति अहिले विश्वव्यापी रूपमा नै बढेको छ। सन् २००९-१० मा १२ प्रतिशत र भूकम्पपछि २०१५-१६ मा ९ प्रतिशत मुद्रास्फीति भएको खियो चालू अर्थिक वर्ष मुद्रास्फीति ८ प्रतिशत पुगिसकेको छ। अझै थप केही महिना यो अर्थविदहरूले चाप खेनुपर्ने अवस्था छ। किनको अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य बढिहेको छ भने डलरको तुलनामा नेपाली मुद्रा अवमूल्यमा भइरहेको छ। अहिले नै प्रतिडलर १२६ रूपैयाँ कायम भइसकेकाले यसको प्रभाव मुद्रास्फीतिमा पर्ने देखिएको छ।

तेस्रो बैंकिङ विकासीय रहेको लगानी योग्य रकम (तरलता) को अभाव। भुक्तानी सन्तुलनको घाटा बढ्दै गएपछि त्यसको दबाव विदेशी मुद्रा सञ्चितिमा पर्यो। विदेशी मुद्राको सञ्चिति घट्टै गएपछि बैंकिङ विकासीय रकम विदेशी मुद्राको सञ्चिति घट्टै क्रम रोकिन्दै, तबसम्म तरलता अभावको समस्या हुनका लागि अफै केही समय लाने देखिन्छ। जबसम्म भुक्तानी सन्तुलनमा सुधार भई विदेशी मुद्राको सञ्चिति घट्टै क्रम रोकिन्दै, तबसम्म तरलता अभावको समस्या हुने नै देखिन्छ।

निगमको बैंकहरू

दूलो मात्रामा बैंकबाट ऋण लिदा अन्य बैंकमा पनि पैसाको अभाव बढ्दै र निगमसँगै अन्य बैंकहरू पनि टाटा पालिन सक्ने र अर्थतन्त्रमा गम्भीर संकट पैदा हुने चेतावनी पनि अर्थविज्ञहरूले दिझरहेका छन्।

क्रान्ति...

नभए पनि केही निम्नुँजीवादी चिन्तनका कारण एकता प्रक्रियाले मूर्त रूप लिन सकिहेको छैन। तर हामीले छलफल अगाडि बढाइहेका छौं। राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाका समस्याहरू समाधान गर्ने कार्यभारलाई केन्द्रमा राखेर क्रान्तिकारीहरूबीच एकता तथा संयुक्त मोर्चाको सम्भावना राप्ने छ। हामीले यी मुहाहरूमा संयुक्त संघर्ष गर्ने पनि आएका छौं।

नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)को हालै सम्पन्न केन्द्रीय समितिको बैठकले छरिएर रहेका क्रान्तिकारीहरूलाई एकताबद्ध तुल्यउन वार्ता समिति समेत बनाएको थियो। पार्टीलाई सुदूर बनाउने र बलियो क्रान्तिकारी आदोलन उठान गर्ने उद्देश्यसहित यतिबेला क्रान्तिकारी माओवादी देशव्यापी संगठन र संघर्षको तयारीमा जुटेको छ।

यी जनपक्षीय मिडियाहरू खोजी खोजी पढौ !

- www.moolbato.com
- www.daunnenews.com
- www.isthaniyapatra.com
- www.navadristi.com
- www.hamrokalapani.com
- www.hamroonline.com
- www.newsabhiyan.com
- **वर्गदस्टि साप्ताहिक**
- **दाउन्ने साप्ताहिक**
- **स्थानीयपत्र साप्ताहिक**
- **छापामार साप्ताहिक**
- **नयाँ कोशी मासिक**
- **दायित्वबोध त्रैमासिक**

